

Sindenburg: Angaaende det Lovforslag, der nu foreligger, kan der, hvad de store Hovedtræk angaar, ikke let være nogen Meningsforskjel her i Salen. Jeg tror ikke, der vil findes Medlemmer, som ikke ere villige til at yde Arbejderbefolkningen en saadan Lettelse, som dette Lovforslag fremsætter, selv om Offeret fra Statskassens Side skulde blive noget større end i Anmærkningerne til Lovforslaget angivet. Der bliver saaledes kun tilbage som Gjenstand for Forhandling og Undersøgelse det Spørgsmaal, hvilken Sikkerhed man har for, at den Skattelettelse, hvorom her er Tale, netop kommer dem til Gode, som man ønsker at komme til Hjælp. I saa Henseende er der en Bestemmelse i Lovforslaget, som jeg tror fortjener den største Paaskjønnelse, og som efter min Overbevisning ganske vist vil virke paa den Maade, som der er tilfaldet, nemlig § 4, hvorved der indrømmes Ministeren Bemyndigelse til at fritage Bygninger for Afgift, som af Forrentninger for billige Arbejderboliger opføres til Behoelse for Arbejderklassen. Jeg tror endog, at denne Paragraf uden Betænkelighed kunde modtage nogen Udvidelse, saaledes at man ogsaa medtog Foreninger, der søge at opnaa en Rente af 5 pCt.; navnlig tror jeg, det kan forsvares, naar man tager Hensyn til, at der ikke er nogen Forpligtelse for Ministeren til at indrømme den ommeldte Fritagelse, men at det ligefrem er stillet fakultativt for ham. Jeg tror, at denne Bestemmelse baade direkte og indirekte vil have betydelig Værd, direkte — hvad der falder i Dinene — paa den Maade, at der derved staffles Arbejderbefolkningen sundere og bedre Boliger, end den nu har, og indirekte gennem den Konkurrence, som disse Foreninger ved deres Boliger ville fremkalde paa Markedet. De ville bringe Arbejderne til at faae Dinene op for Vigtigheden af at have gode Boliger, og de ville saaledes ogsaa tvinge de Private ind paa den Vej at yde bedre og sundere Boliger. Det, som imidlertid er det Betænkelige for mig ved dette Lovforslag, og som gjør, at jeg ikke kan skænke det en saa stor Sympathi, som jeg under andre Omstændigheder vilde gjøre, er en Betragtning, som allerede er berørt af en æret foregaaende Taler (Schjørring), nemlig Spørgsmaalet om, hvorledes det er muligt at fyldestgjøre Lovens Fordring om, at Boligen kun maa bebos af een Familie. Der har her i denne Samling været talt om det Utaalelige i, at Indenrigsministeren i den største Detail spørger om Arbejderforholdene, og paa en Maade, som strider imod den menneskelige Værdighed, spørger de paagældende Personer, hvorledes deres Forhold er; der er ved et andet Lovforslags Behandling blevet talt om det meget Trykkende i, at Politimestren skulde opnaale en Mand's Ager for at se, hvor meget han dyrkede af Tobak; men denne Kontrol er for Intet at regne imod den Kontrol, som vilde blive nødvendig, naar man skulde fyldestgjøre Lovens Bestemmelse

om, at Leiligheden kun maa bebos af een Familie. Det siger sig selv, og det er Noget, jeg har faaet bekræftet af Folk, som have den største Indsigt i den Slags Ting, at det lader sig slet ikke gjøre at føre en saadan Kontrol, at det imder de nuværende Forhold, hvor det ligeledes er en Vetingelse for Afgiftsfrihed, at det paagældende Areal kun bebos af een Familie, viser sig umuligt at overholde denne Bestemmelse, og at Afgiftsfriheden saaledes kommer de Ciere til Gode, som udleie til mangfoldige Personer, eller som se gjennem Fingre med, at der i en lille Leilighed ophobes saa Mange, at Leiligheden bliver noget ganske Andet end tilfaldet, nemlig til fuldstændig Fordærvelse for Sundheden. Jeg kan heller ikke se, hvorledes det Offentlige skulde kunne føre en saadan Kontrol uden ved næsten daglig at indfinde sig i de paagældende Boliger, idet den Leilighed, som i Dag bebos af een Familie, den Dag imorgen kan være overfyldt med Logerende. (En Stemme: Man kan melde det til Politiet!). Ja, man kan melde det til Politiet, men hvem gjør det, og hvis Cieren siger, at det Skete er ham ganske uvitterligt, at han i sin Kontrakt har opført, at Leiligheden ikke maa fremleies til Andre, og at han ikke kan gjøre ved, at Leieren gjør det alligevel, hvad saa? Jeg skal nævne et Exempel, som er mig vitterligt. En Mand havde en saadan Eiendom med Smaaleiligheder og havde i alle sine Kontrakter med Leierne indført den Bestemmelse, at der ikke maatte indtages Logerende, men der kom alligevel Klager over, at forskjellige af disse fattige Familier opfyldte deres Leiligheder med Logerende til Allempe for Andre. Hvad skulde han imidlertid gjøre? At udsætte disse fattige Familier, uagtet de svarede deres Leie til ham, var Noget, hvortil han ikke kunde bekvemme sig; det vilde ogsaa fra flere Sider være blevet opfattet som den største Grad af Haardhed, og han lod dem altsaa sidde. Saaledes gaar det, naar det dog er Forudsætningen, at det er Cierens Villie at fyldestgjøre Lovens Forskrift om, at Leiligheden kun maa være beboet af een Familie; men fra denne Forudsætning kan man ikke gaa ud, thi der vil altid være en Mængde Ciere, som ville udregne, at det, naar de tillade de fattige Familier at indtage Logerende, vil blive dem muligt at betinge sig højere Leie, netop fordi de se igjennem Fingre med Lovens Tilfidsættelse. Jeg tror altsaa, at det endog for den velmenende Cier er vanstelig at overholde den Bestemmelse, at Leiligheden kun maa bebos af een Familie, og Vansteligheden stiger i en overordentlig Grad for det Offentlige, naar man tænker sig, hvad man gaabenbart maa gaa ud fra, at en Mængde af de paagældende Eiendomme tilhøre Ciere, som paa ingen Maade sætte sig til Opgave at fyldestgjøre Loven. Det kan jo ikke være Meningen med denne Lov at give en Afgiftsfrihed, som tilsidst kommer Cierne tilgode;